ئاپتونوم رايونلۇق ئالاقە تورى ئۇچۇرى ئىشخانىسى قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلار

قانۇنغا خىلاپ ئۇچۇر تارقىتىشقا دائىر تىپىك دېلودىن ئوننى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى

ئۆز خەۋىرىمىز. يېقىندا، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئالاقە تورى ئۇچۇرى ئىشخانىسى، ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتى پاش قىلىش يىپ ئۇچىغا ئاساسەن، 21 ـ تۈركۈمدە توردا قانۇنغا خىلاپ ئۇچۇر تارقىتىشقا دائىر تىپىك دېلودىن جەمئىي ئوننى قانۇن بويىچە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى ھەم ئاشكارىلىدى. تەكشۈرۈلۈشچە، ئالاقىدار دېلوغا چېتىشلىقلار ئالاقە تورى قاتارلىق سۇپىلاردىن پايدىلىنىپ، زوراۋانلىق، تېررورلۇق، دىني ئەسەبىيلىك، مىللىي بۆلگۈنچىلىك ھەمدە پىتنە ـ ئىغۋا ۋە ساختا ئۇچۇر قاتارلىق مەزمۇنلاردىكى يازما، سۈرەت، ئۈن ـ سىنلارنى تەرغىب قىلىپ، ساقلاپ، تارقىتىپ، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ جىنايى ئىشلار قانۇنى» «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ تېررورىزمغا قارشى تۇرۇش قانۇنى» «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئامانلىق باشقۇرۇش بويىچە جازالاش قانۇنى» «ئالاقە تور ئۇچۇرى مۇلازىمىتىنى باشقۇرۇش چارىسى» قاتارلىق قانۇن ـ نىزاملارغا خىلاپلىق قىلغان، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى ئالاقىدارلارنى قانۇن بويىچە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى.

1 ـ دېلو مىسالى: ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى تور ئەھلى ئە Xنىڭ زوراۋانلىق، تېررورلۇق ئۈن ـ سىنلىرىنى تارقىتىش دېلوسى

2019 ـ يىلى 2 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنى تور ئەھلى ئە X (ئەر، ئۇيغۇر، 20 ياش، ئىلى ئوبلاستىنىڭ غۇلجا شەھىرىدىن)نىڭ ھۆججەت يوللاش قورالى ئارقىلىق نۇرغۇن زوراۋانلىق، تېررورلۇق ئۈن ـ سىنلىرىنى تارقاتقانلىقىنى پاش قىلغان. تەكشۈرۈپ دەلىللەش ئارقىلىق ھەم ئالاقىدار قانۇن ـ نىزاملارغا ئاساسەن، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى قانۇن بويىچە ئە Xنى جىنايى ئىشلار بويىچە توختىتىپ قويدى.

2 ـ دېلو مىسالى: بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى تور ئەھلى دۇڭ Xنىڭ پىتنە ـ ئىغۋا تارقىتىش دېلوسى

2019 ـ يىلى 2 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى تور ئەھلى دۇڭ X (ئەر، خەنزۇ، 47 ياش، بورتالا ئوبلاستىنىڭ بورتالا شەھىرىدىن)نىڭ ئۆزىنىڭ پەيتلىك ئالاقىلىشىش توپى، چەمبىرىكىدە ئاپتونوم رايوننىڭ مۇقىملىقنى قوغداش سىياسىتىگە چېتىلىدىغان پىتنە ـ ئىغۋا ئۇچۇرى تارقاتقانلىقىنى پاش قىلغان. تەكشۈرۈپ دەلىللەش ئارقىلىق ھەم ئالاقىدار قانۇن ـ نىزاملارغا ئاساسەن، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى قانۇن بويىچە دۇڭ Xنى مەمۇرىي جەھەتتىن توختىتىپ قويدى.

3 ـ دېلو مىسالى: خوتەن ۋىلايىتىدىكى تور ئەھلى مۇ Xنىڭ ئەسەبىيلىكنى تەرغىب قىلىدىغان بۇيۇملارنى تارقىتىش دېلوسى

2019 ـ يىلى 2 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى، تور ئەھلى مۇ X (ئەر، ئۇيغۇر، 27 ياش، خوتەن ۋىلايىتىنىڭ كېرىيە ناھىيەسىدىن)نىڭ ئۆزىنىڭ ئۈندىدار ئاممىۋى نومۇرىدا دىني ئەسەبىيلىك ئىدىيەسىنى تەرغىب قىلىدىغان ئۈن ـ سىن ھۆججىتىنى ئۇلاپ يوللىغانلىقىنى پاش قىلغان. تەكشۈرۈپ دەلىللەش ئارقىلىق ھەم ئالاقىدار قانۇن ـ نىزاملارغا ئاساسەن، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى قانۇن بويىچە مۇ Xنى جىنايى ئىشلار بويىچە توختىتىپ قويدى.

4 ـ دېلو مىسالى: قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى تور ئەھلى سۇ Xنىڭ ئەسەبىيلىكنى تەرغىب قىلىدىغان بۇيۇملارنى قانۇنسىز ساقلاش دېلوسى

2019 ـ يىلى 2 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى، تور ئەھلى سۇ X (ئەر، قىرغىز، 40 ياش، قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ ئاتۇش شەھىرىدىن)نىڭ ئۆزىنىڭ كومپيۇتېرىدا دىني ئەسەبىيلىك ئىدىيەسىنى تەرغىب قىلىدىغان نۇرغۇن ئۈن ـ سىن ھۆججىتىنى ساقلىغانلىقىنى پاش قىلغان. تەكشۈرۈپ دەلىللەش ئارقىلىق ھەم ئالاقىدار قانۇن ـ نىزاملارغا ئاساسەن، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى قانۇن بويىچە سۇ Xنى جىنايى ئىشلار بويىچە توختىتىپ قويدى.

5 ـ دېلو مىسالى: بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى تور ئەھلى جاڭ Xنىڭ پىتنە ـ ئىغۋا تارقىتىش دېلوسى

2019 ـ يىلى 2 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى، تور ئەھلى جاڭ X (ئەر، خەنزۇ، 47 ياش، بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ كورلا شەھىرىدىن)نىڭ ئۆزىنىڭ پەيتلىك ئالاقىلىشىش توپى، چەمبىرىكىدە ئاپتونوم رايوننىڭ مۇقىملىقنى قوغداش سىياسىتىگە چېتىلىدىغان پىتنە ـ ئىغۋا ئۇچۇرى تارقاتقانلىقىنى پاش قىلغان. تەكشۈرۈپ دەلىللەش ئارقىلىق ھەم ئالاقىدار قانۇن ـ نىزاملارغا ئاساسەن، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى قانۇن بويىچە جاڭ Xنى مەمۇرىي جەھەتتىن توختىتىپ قويدى.

6 ـ دېلو مىسالى: ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكى تور ئەھلى ئا Xنىڭ ئەسەبىيلىكنى تەرغىب قىلىدىغان بۇيۇملارنى تارقىتىش دېلوسى

2019 ـ يىلى 4 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى، تور ئەھلى ئا X (ئەر، ئۇيغۇر، 24 ياش، ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ ئۈچتۇرپان ناھىيەسىدىن)نىڭ ئۆزىنىڭ پەيتلىك ئالاقىلىشىش توپى، چەمبىرىكىدە دىني ئەسەبىيلىك ئىدىيەسىنى تەرغىب قىلىدىغان يازما، سۈرەتلەرنى تارقاتقانلىقىنى پاش قىلغان. تەكشۈرۈپ دەلىللەش ئارقىلىق ھەم ئالاقىدار قانۇن ـ نىزاملارغا ئاساسەن، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى قانۇن بويىچە ئا Xنى مەمۇرىي جەھەتتىن توختىتىپ قويدى.

7 ـ دېلو مىسالى: ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى تور ئەھلى سۈن Xنىڭ پىتنە ـ ئىغۋا تارقىتىش دېلوسى

2019 ـ يىلى 4 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنى، تور ئەھلى سۈن X (ئەر، خەنزۇ، 21 ياش، ئىلى ئوبلاستىنىڭ كۈيتۇن شەھىرىدىن)نىڭ پەيتلىك ئالاقىلىشىش توپى، چەمبىرىكىدە ئاپتونوم رايوننىڭ مۇقىملىقنى قوغداش سىياسىتىگە چېتىلىدىغان پىتنە ـ ئىغۋا ئۇچۇرى تارقاتقانلىقىنى پاش قىلغان. تەكشۈرۈپ دەلىللەش ئارقىلىق ھەم ئالاقىدار قانۇن ـ نىزاملارغا ئاساسەن، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى قانۇن بويىچە سۈن Xنى مەمۇرىي جەھەتتىن توختىتىپ قويدى.

8 ـ دېلو مىسالى: ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى تور ئەھلى خۇ Xنىڭ پىتنە ـ ئىغۋا تارقىتىش دېلوسى

2019 ـ يىلى 4 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى، تور ئەھلى خۇ X (ئەر، خەنزۇ، 44 ياش، ئىلى ئوبلاستىنىڭ موڭغۇلكۈرە ناھىيەسىدىن)نىڭ پەيتلىك ئالاقىلىشىش توپى، چەمبىرىكىدە ئاپتونوم رايوننىڭ مۇقىملىقنى قوغداش سىياسىتىگە چېتىلىدىغان پىتنە ـ ئىغۋا ئۇچۇرى تارقاتقانلىقىنى پاش قىلغان. تەكشۈرۈپ دەلىللەش ئارقىلىق ھەم ئالاقىدار قانۇن ـ نىزاملارغا ئاساسەن، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى قانۇن بويىچە خۇ Xنى مەمۇرىي جەھەتتىن توختىتىپ قويدى.

9 ـ دېلو مىسالى: تارباغاتاي ۋىلايىتىدىكى تور ئەھلى لى Xنىڭ پىتنە ـ ئىغۋا تارقىتىش دېلوسى

2019 ـ يىلى 5 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنى، تور ئەھلى لى X (ئەر، خەنزۇ، 32 ياش، تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيەسىدىن)نىڭ سىن تور بېكىتى ئارقىلىق پىتنە ـ ئىغۋا ئۇچۇرى ئېلان قىلغانلىقىنى پاش قىلغان. تەكشۈرۈپ دەلىللەش ئارقىلىق ھەم ئالاقىدار قانۇن ـ نىزاملارغا ئاساسەن، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى قانۇن بويىچە لى Xنى مەمۇرىي جەھەتتىن توختىتىپ قويدى.

10 ـ دېلو مىسالى: ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى تور ئەھلى ئا Xنىڭ توردىن پايدىلىنىپ ئېيپەت ـ نومۇسنى سېتىش دېلوسى

2019 ـ يىلى 5 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنى، تور ئەھلى ئا X (ئايال، قازاق، 24 ياش، ئىلى ئوبلاستىنىڭ غۇلجا شەھىرىدىن)نىڭ پەيتلىك ئالاقىلىشىش توپى، چەمبىرىكىدە پاھىشەۋاز چاقىرىش ئۇچۇرىنى تارقاتقانلىقىنى پاش قىلغان. تەكشۈرۈپ دەلىللەش ئارقىلىق ھەم ئالاقىدار قانۇن ـ نىزاملارغا ئاساسەن، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى قانۇن بويىچە ئا Xنى مەمۇرىي جەھەتتىن توختىتىپ قويدى.

ئالاقە تورى ئۇچۇرى تارماقلىرى، جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى شۇنى ئەسكەرتىدۇكى، تور بوشلۇقى قانۇن سىرتىدىكى جاي ئەمەس، ئالاقە توردا زوراۋانلىقنى، تېررورلۇقنى، مىللىي بۆلگۈنچىلىكنى، دىني ئەسەبىيلىكنى، ئىتتىپاقلىقنى، دۆلەتنىڭ بىرلىكىگە بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغان يازما، سۈرەت، ئۈن ـ سىنلارنى تەرغىب قىلغان، ساقلىغان، تارقاتقانلار؛ پارتلىتىش قۇرۇلمىسى، قورال ـ ياراغ، تىزگىنلىنىدىغان تىغلىق ئەسۋابلارنى ياساشنى، ئىشلىتىش ئۇسۇلى ۋە تېخنىكا ماھارىتىنى ئۆگەتكەنلەر ھەمدە ساختا ئۇچۇر، باشقىلارغا ھاقارەت قىلىش، تۆھمەت سېلىش، پاكىت ئويدۇرۇپ چىقىرىپ تۆھمەت قىلىش قاتارلىق مەزمۇندىكى يازما، سۈرەت، ئۈن ـ سىنلارنى تارقاتقانلارنىڭ جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ. ئومۇمەن يۇقىرىدا تىلغا ئېلىنغاندەك يازما، سۈرەت، ئۈن ـ سىنلار بولسا ئۆزلۈكىدىن دەرھال ئۆچۈرىۋېتىش، يوقىتىش كېرەك، شەخسلەر ئۆچۈرۈش، يوقىتىشقا ئامال قىلالمىسا، ئۆز جايىدىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنىنىڭ ماسلىشىپ بىر تەرەپ قىلىشىغا تاپشۇرۇپ بەرسە بولىدۇ. كەڭ تور ئەھلىنىڭ ئالاقىدار قانۇن ـ نىزاملارغا ئەمەل قىلىپ، مەدەنىي تورغا چىقىپ، قانۇن بويىچە تورغا چىقىپ، ساغلام، تەرتىپلىك ئالاقە تورى مۇھىتىنى ئورتاق قوغدىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

كەڭ تور ئەھلىنىڭ توردىكى قانۇنغا خىلاپ ئۇچۇرلارنى ئاكتىپلىق بىلەن پاش قىلىشىنى قارشى ئالىمىز. پاش قىلىپ خىزمەت كۆرسەتكەنلەر ۋاقتىدا مۇكاپاتلىنىدۇ.

پاش قىلىش ئۇسۇلى:

تور ئادرېسى: www . xjwljb. com

تېلېفون نومۇرى: 0991 ـ 2384777

ئېلېكترونلۇق خەت ساندۇقى: xjwljb@xjts . cn

مىكروبلوگ: @新疆网络举报 (شىنجاڭ توردا پاش قىلىش)

ئۈندىدار ئاممىۋى نومۇرى: 新疆网络举报 (شىنجاڭ توردا پاش قىلىش)

ساقچىغا مەلۇم قىلىش، پاش قىلىش تېلېفونى: 110

قىسقا ئۇچۇر ئارقىلىق ساقچىغا مەلۇم قىلىش نومۇرى: 12110

«1 ـ كېچىك»تىن ھالقىپ ئۆتۈش ئۇزۇن سەپەر باشلانغان جاينىڭ «قىياپىتى» ئۆزگەردى

(بېشى 1 ـ بەتتە)

■ كۆۋرۈكلەر تۈۋاشتى

يۇدۇ ناھىيەسى گۇڭجياڭ بازىرىنىڭ جيەنگو يولىدىكى ئىشىك قانىتى يوق بىر كونا ئۆي ھازىر ساياھەتچىلەر نامىنى ئاڭلاپ كېلىپ ئۇزۇن سەپەرنى ھېس قىلىدىغان جاي بولۇپ قالدى. كېچىيالارنىڭ كونا تۇرالغۇسى ئىچىدە، «ئىككى ھويلا، ئۈچ دالانلىق قۇرۇلما» مۇكەممەل ساقلانغان بولسىمۇ، كىرىدىغان ئىشىكىدە ئىشىك قانىتى يوق ئىدى. بۇ قىزىل ئارمىيە جەڭچىسىنىڭ ئەۋلادى لىۋ گۇاڭپىڭنىڭ ئاتا ـ بوۋىسىدىن قالغان ئۆي.

«نېمىشقا ئۆيىمىزنىڭ ئىشىكى يوق؟» لىۋ گۇاڭپىڭ بالىلىق چاغلىرىدا بۇ سوئالنى سورىغاندا، ئانىسى ئۇنىڭغا: «ئىشىك قانىتىنى بوۋىڭىز سۆكۈپ ئېلىپ قىزىل ئارمىيەنىڭ كۆۋرۈك ياسىشىغا بەرگەن» دېگەنىدى.

كۆۋرۈك قىزىل ئارمىيەنىڭ ھايات ـ ماماتىنى بەلگىلىگەن.

1934 ـ يىلى 10 ـ ئايدا، يۇدۇ دەرياسىنىڭ شىمالىي قىرغىقىغا مەركىزىي قىزىل ئارمىيەنىڭ ئاساسىي كۈچى بولغان بەش جۈنتۇەن ھەم مەركىزىي كومىتېت، ھەربىي كومىتېت ئورگىنى ۋە بۇۋاستە قاراشلىق قىسىملاردىكى 86 مىڭدىن ئارتۇق كىشى توپلانغانىدى. شۇ چاغدا ئەتراپنى دۈشمەن ئارمىيەسىنىڭ نۇرغۇن ئەسكىرى قورشاپ توسۇۋالغان بولۇپ، قەدەممۇقەدەم قىستاپ كېلىۋاتاتتى.

كۆۋرۈككە ئارمىيە بىلەن خەلقنىڭ بېلىق بىلەن سۇدەك چوڭقۇر مۇھەببىتى مۇجەسسەملەنگەن.

قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپەرگە ئاتلانغاندا، پۇقرالار تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئىشىك قانىتى، كارىۋات تاختىيى، ھەتتا كۆمنىسىي ياغاچلىرىنى ئېلىپ كەلگەن، ئۆيىدە ئىشلەتكىلى بولىدىغانلىكى ياغاچ ماتېرىياللىرىنىڭ ھەممىسىنى دېگۈدەك لەيلىمە كۆۋرۈك ياساشقا ئىشلەتكەن. سەككىز ئاساسلىق كېچىك، بەش لەيلىمە كۆۋرۈك ئارقىلىق قىزىل ئارمىيە يۇدۇ دەرياسىدىن ئۆتۈپ، ئۇزۇنغا سوزۇلغان سەپەرگە ئاتلانغان.

يۇدۇ دەرياسى شۇ سەۋەبتىن «ئۇزۇن سەپەردىكى 1 ـ كېچىك» دېگەن ئۆچمەس نامنى ئالغان.

85 يىل كۆزنى يۇمۇپ ـ ئاچقۇچە ئۆتۈپ كەتتى.

«ئۇزۇن سەپەردىكى 1 ـ كېچىك»نىڭ يېنىدا، مەركىزىي قىزىل ئارمىيەنىڭ ئۇزۇن سەپەرگە ئاتلىنىش خاتىرە مۇنارى ھەيۋەتلىك قەد كۆتۈرۈپ، سوۋېت رايونىدىكى ئارمىيە بىلەن خەلق بىر نىيەتتە قان كېچىپ قەھرىمانلارچە جەڭ قىلغان قاينام ـ تاشقىنلىق يىللارنى بايان قىلىپ تۇراتتى. كۆۋرۈك يۇدۇدىكى ئالەمشۇمۇل ئۆزگىرىشلەرگە گۇۋاھ بولۇپ تۇرماقتا.

«بۈگۈنكى كۈندە بارلىق كېچىكلەرگە چوڭ كۆۋرۈكلەر سېلىندى.» بەش لەيلىمە كۆۋرۈكتىن 35 چوڭ كۆۋرۈككىچە، 2017 ـ يىلى سېلىنغان زىشەندىكى گۇڭجياڭ چوڭ كۆۋرۈكى ئەڭ يېڭى بىر كۆۋرۈك... 1996 ـ يىلى خىزمەتكە قاتناشقان يۇدۇ ناھىيەلىك قاتناش ئىدارىسىنىڭ كادىرى دىڭ شىرۇڭ يۇدۇ دەرياسىدىكى كۆۋرۈكلەرنى بەش قولدەك بىلىدۇ.

«كەنتتىكى كۆكتاتلارنى مەيلى شىمالدىكى نەنچاڭغا توشۇشتا بولسۇن، ياكى جەنۇبتىكى گۇاڭدۇڭغا توشۇشتا بولسۇن، 100 كىلومېتىردەك مۇساپىنى ئاز ماڭىمىز.» يۇدۇ ناھىيەسىدىكى چوڭ كۆۋرۈك بىلەن ئارىلىقى ئون كىلومېتىرمۇ كەلمەيدىغان زىشەن فۇشى كۆكتات كەسىپلەر باغچىسىدا، قاتار ـ قاتار زامانىۋى ئۆلچەمدىكى كۆكتات لاپاسلىرى رەتلىك كۆرۈنۈپ تۇراتتى، زىشەن بازىرى تەنتوۇ كەنتى كەنت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى لىۋ لىەنيۈەننىڭ بۇ چوڭ كۆۋرۈككە بولغان تەسراتى ئەڭ چوڭقۇر، كەنتتىكى ئارخىپ تۇرغۇزۇلۇپ كارتا بېجىرلەنگەن 109 نامرات ئائىلىنىڭ ھەممىسى كۆكتاتچىلىق كەسپى بىلەن شۇغۇللاندى.

قىزىل تۇپراقنىڭ كېپىنەكسىمان ئۆزگىرىشىگە كۆۋرۈك ھەرگىزمۇ بىردىنبىر گۇۋاھچى ئەمەس. 85 يىل ئىلگىرىكى بىر كېچىدە، رۇيجىندىكى يېپىڭغا ئون كىلومېتىر كەلمەيدىغان خۇاڭشا كەنتىنىڭ خۇاۋۇ تەبىئىي كەنتىدىن 17 ياش قان كېچىپ كۈرەش قىلىش سەپىرىگە ئاتلانغانىدى. يولغا چىقىشتىن بۇرۇن، ئۇلار 17 تۇپ قارىغاي تىكىپ، ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن «قارىغاينى كۆرگەندە ئادەمنى كۆرگەندەك بولۇش»قا ئەھدىلەشكەن.

بۈگۈنكى كۈندە كەنت ئېغىزىغا كىرگەندە، يېشىل قارىغايلار كۆزگە چېلىقىپ تۇرىدۇ، قاتار ـ قاتار ئاق تام، قارا كاھىشلىق كېچىك بىنالىرى سېلىنغان بولۇپ، نەچچە ئەۋلاد ياشىغان پاكار، كونا، يامغۇر ـ شامال ئۆتۈپ تۇرىدىغان كېسەك ئۆيلەر بىلەن تولغان خۇاۋۇ كەنتىنىڭ ھەممە يېرىگە ھازىر «ھەشەمەتلىك ئۆيلەر» سېلىندى.

«شاجوۋبا، شاجوۋبا، قول ياغلىق يۇيغۇدەك سۈيى يوق.» 80 نەچچە يىل بۇرۇن، ماۋ زېدۇڭ يەرلىكتىكى پۇقرالارنىڭ سۇ ئىچىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرىنى باشلاپ بىر قۇدۇق قازغان، شاجوۋبالىقلار شۇنىڭدىن ئېتىبارەن پاكىز قۇدۇق سۈيى ئىچەلەيدىغان بولغان. پۇقرالار بۇ قۇدۇقنى «قىزىل قۇدۇق» دەپ نام بەرگەن.

«سۇ ئىچكەندە قۇدۇق قازغۇچىنى ئۇنتۇماسلىق» ھېكايىسى، جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىدىكى نەچچە ئەۋلاد كىشىلەرگە ياد بولۇپ كەتتى. 80 نەچچە يىلدىن كېيىن، «جۇمھۇرىيەتنىڭ بۆشۈكى» بولغان رۇيجىن شەھىرى ئەسلىي مەقسىتىنى ئۆزگەرتمەي، ئىشنى ئاما كۆڭۈل بۆلىدىغان «كىچىك ئىشلار»دىن باشلاپ، يېزىلارنىڭ بەختەر ئىچىدىغان سۇ قۇرۇلۇشىنى نامراتلارنى يۆلەش ـ روناق تاپقۇزۇشتىكى ئۇل خاراكتېرلىك خىزمەت قىلىپ تۇتۇپ، شەھەر، يېزىنى سۇ بىلەن تەمىنلەشنى بىر گەۋدىلەشتۈرۈش تۈرىنى يولغا قويۇپ، ئارخىپ تۇرغۇزۇلۇپ كارتا بېجىرلەنگەن نامرات ئائىلىلەرنىڭ ئىچىدىغان سۇ بىخەتەرلىكى مەسىلىسىنى 100% ھەل قىلىشتا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلدى.

يېزىلاردىكى 695 مىڭ 200 ئائىلىلىكنىڭ خەتەرلىك، كونا كېسەك ئۆيلىرى ئۆزگەرتىلدى، 5 مىليون 460 مىڭ يېزا ئاھالىسىنىڭ بىخەتەر سۇ ئىچىش مەسىلىسى ھەل قىلىندى، تاغلىق رايوندىكى 3 مىليونغا يېقىن ئاممىنىڭ توك ئىشلىتەلمەسلىك ۋە ئۇزاق مەزگىللىك «توك بېسىمى تۆۋەن بولۇش» مەسىلىسى ھەل قىلىندى... ئۇزاقتىن بۇيان جەنۇبىي جياڭشى سوۋېت رايونىنى قىيناپ كەلگەن تۇرالغۇ قىيىنچىلىقى، سۇ ئىچىش قىيىن بولۇش، توك ئىشلىتىش قىيىن بولۇش، يول يۈرۈش قىيىن بولۇش، مەكتەپتە ئوقۇش قىيىن بولۇش، كېسەل كۆرسىتىش قىيىن بولۇش قاتارلىق مەسىلىلەر پەيدىنپەي ھەل قىلىنماقتا.

«دەريادىن ئۆتىدىغان كۆۋرۈكتىن تارتىپ، جەنۇبىي جياڭشى قاتارلىق ئىلگىرىكى مەركىزىي سوۋېت رايونىنىڭ گۈللىنىپ تەرەققىي قىلىشىنى قوللاشقا ئالاقىدار سىياسەتلەرنىڭ چىقىرىلىشىغىچە، جوڭ جەھەتتىكى ئىستراتېگىيەلىك ئورۇن بېكىتىش، كەسىپلەر تەرەققىياتى، ئۇل ئەسلىھەدىن تارتىپ، كەنت ئاھالىسىنىڭ تۇرالغۇسى، پۇقرالارنىڭ ئىچىدىغان سۈيى، باللارنىڭ مەكتەپتە ئوقۇشى قاتارلىق كىچىك ئىشلارغىچە... پۇقرالارنى ياخشى كۈنلەرگە ئېرىشتۈرۈش مەقسەت قىلىنغان بىر ئاساسىي لىنىيە بار.» مەركىزىي سوۋېت رايونى تارىخى مۇتەخەسسىسى لىن بۇجىننىڭ قارىشىچە، مانا بۇ كوممۇنىستلارنىڭ باشتىن ـ ئاخىر ئۆزگەرمەيدىغان ئەسلىي مەقسىتى ۋە بۇرچى ئىكەن.

■ قەلبلەر بىر ـ بىرىگە تۇتاشتى

«شى شۇجى»نىڭ فامىلىسى شى ئەمەس، بەلكى شۇ.

«ئۇ كۆپچىلىككە نۇرغۇنلىغان ياخشى ئىشلارنى قىلىپ بەردى، كەنت ئاھالىلىرى خۇشاللىق ئىشلىرى بولسىلا ئۇنىڭغا ئېيتىپ بېرىشنى خالايدۇ، ئۇنىڭ ئۇستىگە كېچيا تەلەپپۇزىدا ‹شۇ› بىلەن ‹شى› ئاھاڭداش بولۇپ، كۆپچىلىك ئۇنى ‹شى شۇجى› دەپ چاقىرىشقا ئادەتلىنىپ قالغان.» يېزىغا چۈشۈپ نامراتلارنى يۆلىگەن ئىككى يىلدا، جياڭشى تەبىئىي پەن ۋە سانائەت پەنلىرى داشۆسىنىڭ شىنگو ناھىيەسى چۇڭشىيەن يېزىسى چۇڭيى كەنتىدە تۇرۇشلۇق نامراتلارنى يۆلەش 1 ـ شۇجىسى شۇ لىشىنىڭ يېڭى ئىسمى بار بولدى.

بۇنىڭغا ئوخشىشىپ كېتىدىغان «باشقىچە ئىسىملار» ئاز ئەمەس: تەبىئىي بايلىق مىنىستىرلىقىدىكى «80 ـ يىللاردا تۇغۇلغان» كادىر لى جاۋىي ئىلگىرى گەنشيەن رايونى ۋۇيۈن بازىرى شياتەن كەنتىنىڭ 1 ـ شۇجىسى بولغان، ئۇ كەنت ئاھالىلىرىنى يېتەكلەپ قۇدۇق قېزىپ، تاتلىق يوپۇرماقلىق جوخارگۈلى كەسپىنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، «قۇدۇق قازغۇچى شۇجى» دەپ ئاتالدى؛ جياڭشى ئۆلكىسى مەبلەغ سېلىش گۇرۇھىنىڭ رۇيجىندىكى يېپىڭ يېزىسى داشىڭ كەنتىدە تۇرۇشلۇق 1 ـ شۇجى لىۋ خۇەنيىڭ بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان ئائىلىلەر، تۆۋەن كاپالەتلىك ئائىلىلەر ھەمدە ئۆيى يوق نامرات ئائىلىلەر ئۈچۈن «ئارزۇ يۇرتى» قۇرۇلۇشى پىلانلاپ، «ئالقىشلىق شۇجى» دەپ ئاتالدى...

جەنۇبىي جياڭشى ئۇزۇن سەپەرگە ئاتلانغان جاي ھەم سوۋېت رايونىدىكى كادىرلارنىڭ ياخشى ئىستىلى باشلانغان جاي. ھەربىر يېقىنچىلىق بىلەن ئاتالغان باشقىچە نامنىڭ ئارقىسىغا بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە بولغان كادىرلار بىلەن ئاممىنىڭ «قەلبداشلىق كۆۋرۈكى» يوشۇرۇنغان.

بېلىق بىلەن سۇدەك چوڭقۇر مېھىر ـ مۇھەببەتنىڭ بۇ مەخپىي شىفرى ئەينى چاغدىكى قىزىل 1 ـ جۈنتۇەن 2 ـ شىسى 4 ـ تۇەننىڭ سىياسىي كومىسسارى ياڭ چېڭۋۇ جياڭجۈننىڭ «ئەلۇدا، يۇدۇ دەرياسى» ناملىق ئەسىرىدە مۇنداق يېزىلغانىدى: «بۇ يەردىكى يۇرتداشلار بىزنى يات كۆرمەدى، ھەتتا بىزنى تۇغقانلىرىدىنمۇ ئارتۇق كۆردى — ئۇلار بىزگە ياردەملىشىپ كىيىم ـ كېچەكلىرىمىزنى ياماپ بەردى، بىزگە چىغ چورۇق توقۇشنى ئۆگەتتى، خۇددى چاغان ـ بايراملاردا تۇغقانلىرىنى كۈتۈۋالغاندەك، بىزگە مەززىلىك پۇراق چىقىپ تۇرغان تاتلىقكېكۇ، قىزىل مىفەن ۋە تەملىك قورۇمىلارنى ئەكىلىپ بەردى...»

بېلىق بىلەن سۇدەك چوڭقۇر مېھىر ـ مۇھەببەتنىڭ بۇ مەخپىي شىفرى 80 نەچچە يىل ئىلگىرىكى تاغ ناخشىسىدا مۇنداق يېزىلغانىدى: «ياخشى ئىكەن سوۋېت رايونىدىكى كادىرلارنىڭ ئىستىلى، ئوزۇق ـ تۈلۈكنى ئۆزى ئېلىپ كەلدى خىزمەت قىلغىلى...» جاپالىق ئىنقىلاب يىللىرىدا، پارتىيە ئەزالىرى، كادىرلار ئىشچى ـ دېھقان ئاممىسى بىلەن بىللە «بار ـ يوقنى تەڭ كۆردى»، سوۋېت رايونىدىكى نۇرغۇن كادىرلارنىڭ ئوزۇق ـ تۈلۈكنى ئۆزى ئېلىپ كېلىپ ئىش بېجىرىدىغان، بىر نىيەتتە خەلقنى كۆزلەيدىغان، پاك ـ دۇرۇس بولغان ئىستىلى ئاممىنىڭ چىن كۆڭلىدىن ھىمايە قىلىشىغا ئېرىشتى.

85 يىلدىن كېيىن، «سوۋېت رايونىدىكى كادىرلارنىڭ ياخشى ئىستىلى»دا يەنە يېڭى سەھىپە پۈتۈلدى. گەنجوۋ شەھىرىدىكى 3509 مەمۇرىي كەنت (مەھەللە)نىڭ ھەممىسىدە كەنتتە تۇرۇشلۇق 1 ـ شۇجى ۋە كەنتتە تۇرۇشلۇق خىزمەت ئەترىتى بار، 85 مىڭ 900 كادىر 290 مىڭ 400 نامرات ئائىلە بىلەن قوشماقلىشىپ، نامرات ئائىلىلەرگە قوشماقلىشىپ ياردەم بېرىش، يۆلەشنىڭ تولۇق قاپلىنىشى ئىشقا ئاشۇردى.

85 يىلنىڭ ئالدىدا، كونا ئازاد رايوندىكى خەلق ئىنقىلابنى قوللاش ئۈچۈن، ئائىلىسىدىكى ياشلارنى ئۈزۈلدۈرمەستىن جەڭ مەيدانىغا ئەۋەتكەن، يۇدۇ دەرياسىدىن ئۆتكەن 86 مىڭدىن ئارتۇق كىشىنىڭ ئىچىدە، 50 مىڭدىن كۆپرەكى جەنۇبىي جياڭشىلىق قىزىل ئارمىيە جەڭچىسى ئىدى.

سۇ ئىچكەندە مەنبەسى ئەسكە ئېلىنىدۇ، ئەسلىي مەقسەت ئۆزگەرمىدى. سوۋېت رايونىنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن، بۈگۈنكى كۈندە 42 مەركەز، دۆلەت ئورگىنى شۇنداقلا ئالاقىدار ئورۇنلار جەنۇبىي جياڭشىغا نىشانلىق ياردەم بېرىۋاتىدۇ، ئۈچ تۈركۈمدە 121 مۇنەۋۋەر كادىر جەنۇبىي جياڭشىدىكى ھەرقايسى ناھىيە (شەھەر، رايون)، گەنجوۇ ئىقتىساد ـ تېخنىكا تەرەققىيات رايونىغا ياردەم بېرىش ئۈچۈن ۋەزىپە بىلەن ئەۋەتىلدى.

ۋەزىپە بىلەن ئەۋەتىش مۇددىتى توشقاندا، تۇرۇشلۇق كەنتمۇ پۈتۈن كەنت بويىچە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى، جۇڭگو گېزىتخانىسىدىن ۋەزىپە بىلەن ئەۋەتىلگەن خۇچاڭ ناھىيەسىنىڭ جۇلەن يېزىسى داشبا كەنتىنىڭ 1 ـ شۇجىسى فىڭ زۇڭۋېي يەنە بىر يىل قېلىشنى تاللىدى، چوقۇم ئىلۇپەر كارىدورى ياسىلىپ، پارنىك كۆكتات بازىسىنىڭ بازىرى مۇقىم بولغاندىن كېيىن ئاندىن بىر گەپ بولسۇن دېدى.

نامراتلارنى يۆلەشتىكى «يېڭى ئۇزۇن سەپەر» ئالدىدا، ئۇزۇن سەپەر باشلانغان جايغا كەلگەن كادىرلار چىن دىلىدىن كۈچ ئۆلدى.

■ قايتا يولغا چىقىش

2019 ـ يىلى گەنجوۋدىن يولغا چىققان 100 ـ قېتىملىق جۇڭگو ـ ياۋروپا نۆۋەتچى پويىزى 2018 ـ يىلدىكى 100 ـ قېتىملىق نۆۋەتچى پويىزدىن توپتوغرا يەتتە ئاي بۇرۇن يولغا چىقتى.

گەنجوۋ تاموژنىسىنىڭ ئىستاتىستىكىسىغا قارىغاندا، بۇ يىل 1 ـ پەسىلدە، گەنجوۋ تاموژنىسى جەمئىي نازارەت قىلىپ باشقۇرغان جۇڭگو ـ ياۋروپا نۆۋەتچى پويىزى (گەنجوۋ) 72 قېتىم، ئۆلچەملىك كونتېينېر 6356، ماللارنىڭ قىممىتى 1 مىليارد 243 مىليون يۈەن بولۇپ، بۇلتۇرنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىگە سېلىشتۇرغاندا، ئايرىم ـ ئايرىم 200%، 227%، 192% كۆپەيگەن، جۇڭگو ـ ياۋروپا نۆۋەتچى پويىزى (گەنجوۋ) «ئىشنى غەلىبىلىك باشلىغان».

نۆۋەتچى پويىز يولغا چىققان گەنجوۋ پورتى مەملىكەت بويىچە ناھىيە دەرىجىلىك شەھەرلەردىكى تۇنجى ئىچكى قۇرۇقلۇق پورتى. 2016 ـ يىلى نۆۋەتچى پويىز قاتناتقاندىن كېيىن، نەنكاڭ بىلەن ياۋروپانىڭ بېرىش ـ كېلىش يۈك توشۇش ۋاقتى ئىلگىرىكى 45 كۈندىن 15 كۈنگە قىسقاردى. دېڭىزدىن يىراق، چېگرادىن يىراق، ياغاچ ماتېرىياللىرى بايلىقى كەمچىل بولغان گەنجوۋدىكى نەنكاڭ «يەر شارى بويىچە سېتىۋېلىش، پۈتۈن يەر شارىغا سېتىش» قا تايىنىپ 100 مىليارد يۈەن دەرىجىلىك ئۆي جاھازلىرى كەسپ توپىنى يوقلۇقتىن بارلىققا كەلتۈردى.

«جەنۇبىي جياڭشى سوۋېت رايونى ئەسلىدىنلا يېڭىلىق يارىتىش ئاساسىغا ئىگە، ئەينى چاغدىكى ھاكىمىيەت، مائارىپ تۈزۈمى، ئىشلەپچىقىرىش ھەمكارلىق كوپىراتىپى تۈزۈمى قاتارلىقلارنىڭ ھەممىسى ھېچقانداق ئاساس بولمىغان شارائىتتا بەرپا قىلىنغاندى» دېدى لىڭ بۇجى.

تارىخقا نەزەر سېلىش تېخىمۇ ياخشى ئىلگىرىلەش ئۈچۈندۇر.

گەنجوۋ پورتىنىڭ بارلىققا كېلىشى گەنجوۋ شەھىرىنىڭ يېڭى كۈرەش مۇساپىسىدە ئۆيلاشقا، ئىشلەشكە جۈرئەت قىلغانلىقىنىڭ جانلىق تەسۋىرى. سىرەك تۇپا، ۋولفرام بايلىقى ئەۋزەللىككە تايىنىپ، «جۇڭگو سىرەك ئالتۇن جىلغىسى»نى قۇرۇشنى پىلانلىدى؛ مەۋقەنى كەسىپ ئەۋزەللىككە قويۇپ، «جياڭشى ـ گۇاڭدۇڭ يۇقىرى سۈرئەتلىك تۆمۈريولى» بويىدىكى ئېلېكترونلۇق ئۇچۇر كەسىپ بەلبېغىنى كۈچەپ بەرپا قىلدى؛ دۆلەتنىڭ كەسىپ يۆتكىلىشىگە يېقىندىن ئەگىشىپ، يېڭى ئېنېرگىيەلىك ئاپتوموبىل، بىيو دورىگەرلىك قاتارلىق ئىستراتېگىيەلىك يېڭىدىن گۈللىنىۋاتقان كەسىپلەر جەنۇبىي جياڭشى زېمىنىدا مەيدانغا كەلدى.

2012 ـ يىلى 6 ـ ئايدا، «گوۋۇيۈەننىڭ جەنۇبىي جياڭشى قاتارلىق ئىلگىرىكى مەركىزىي سوۋېت رايونىنىڭ گۈللىنىشى ۋە تەرەققىياتىنى قوللاش توغرىسىدىكى بىرقانچە پىكرى» ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلدى، جەنۇبىي جياڭشى سوۋېت رايونىنىڭ گۈللىنىشى ۋە تەرەققىياتى دۆلەت ئىستراتېگىيەسى دەرىجىسىگە كۆتۈرۈلدى.

مەملىكەت بويىچە تۇنجى تۈركۈمدىكى زامانىۋى ئەشيا ئوبوروتىدا يېڭىلىق يارىتىش تەرەققىيات سىناق نۇقتىسى قىلىنغان شەھەرلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى، دۆلەتنىڭ ساياھەتچىلىك ئارقىلىق نامراتلارنى يۆلەش سىناق رايونى قۇرۇلۇشىدا يېڭىلىق يارىتىلىپ ئىش باشلاندى، ساياھەت ئارقىلىق نامراتلارنى يۆلەشتىكى 100 نۇقتىلىق بازار بەرپا قىلىندى... ئاۋۋال يولغا قويۇپ، ئاۋۋال سىناق قىلىپ، ئىزدىنىپ، يېڭىلىق يارىتىلدى، گەنجوۋ شەھىرىنىڭ دۆلەت، ئۆلكە دەرىجىلىك قاتلامنىڭ تەستىقىغا ئېرىشكەن مۇھىم، زور سۇپىسى جەمئىي 220گە يېتىپ، مەملىكەت بويىچە دۆلەت، ئۆلكە دەرىجىلىك قاتلامدىكى تەستىقلانغان مۇھىم، زور سۇپىلىرى ئەڭ كۆپ بولغان رايون تەسىس قىلىنغان شەھەرلەرنىڭ بىرى بولۇپ قالدى.

يېڭى ئۆزگىرىش، يېڭى كەيپىيات قىزىل تۇپراقتا ئۆزلۈكسىز مەيدانغا كەلدى.

ئىلگىرى قاتمۇقات تاغلار ئارىسىدىكى ئۇزۇن سەپەر باشلانغان جايدىكى تەبىئىي توسۇقلار راۋان يولغا ئۆزگىرىپ، ھالقىما تەرەققىياتنىڭ «تېز سۈرئەتلىك يولى» بولۇپ قالدى: 2011 ـ يىلدىن 2018 ـ يىلغىچە، رايون ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 10% ئاشتى، 2018 ـ يىلى شەھەر بويىچە رايون ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى، مالىيە ئومۇمىي كىرىمى، مۇقىم مۈلۈك سېلىنمىسى قاتارلىق ئون تۈرلۈك كۆرسەتكۈچنىڭ ئېشىش نىسبىتى جياڭشى ئۆلكىسى بويىچە 1 ـ ئورۇندا تۇردى.

بېسىپ ئۆتكەن يوللارغا قايتا نەزەر سالغاندا، ئاندىن بۇ يوللارنىڭ نەقەدەر جاپالىق ۋە ئەگرى ـ توقاي ئىكەنلىكىنى بىلگىلى بولىدۇ.

خەلقنى بەختكە ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن، مىللەتنى گۈللەندۈرۈش ئۈچۈن — ئۇزۇن سەپەر روھىنى ئەۋج ئالدۇرۇپ، قىزىل گېنغا ۋارىسلىق قىلىش كېرەك، يېڭى دەۋردىكى ئۇزۇن سەپەر يولىدا، جەنۇبىي جياڭشىنىڭ بىپايان زېمىنى جاسارەت بىلەن ئىلگىرىلىمەكتە.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، نەنچاڭ، 6 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنى تېلېگراممىسى)